

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 102/2013
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Δ'
Συνεδρίαση της 19^{ης}-3-2013**

Σύνθεση:

Προεδρεύων : Ανδρέας Φυτράκης, Νομικός Σύμβουλος, ως αρχαιότερος των Νομικών Συμβούλων του Τμήματος, λόγω κωλύματος του Προέδρου Φωκίωνα Γεωργακόπουλου.

Νομικοί Σύμβουλοι: Χρυσαφούλα Αυγερινού, Στέφανος Δέτσης, Ιωάννης Χαλκιάς, Νίκη Μαριόλη, Δήμητρα Κεφάλα, Δημήτριος Αναστασόπουλος.

Εισηγητής: Νικόλαος Τσίρος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αρ. Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. Υ1γ/Γ.Π.οικ./117089/12-12-2012 έγγραφο της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγιεινής, Τμήμα Υγειονομικών Κανονισμών Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας.

Περίληψη Ερωτήματος: Με διδόμενο ιστορικό τα αναφερόμενα στο υπ' αριθμ. πρωτ. Υ1γ/Γ.Π.οικ.117089/12-12-2012 έγγραφο της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγιεινής, Τμήμα Υγειονομικών Κανονισμών Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας και τα συνοδεύοντα αυτό έγγραφα, ερωτώνται σχετικά με τη νομοθεσία για τη διατήρηση ζώων συντροφιάς

τα εξής : α) εάν έχει καταργηθεί το άρθρο 17 της Υγειονομικής Διάταξης 2000/1995 από το άρθρο 23 του ν.4039/2012, β) με ποια διαδικασία θα επιβάλλεται το διοικητικό πρόστιμο όταν υπάρχουν προβλήματα Δημόσιας Υγείας και από ποια αρχή και γ) εάν σε περίπτωση κατάργησης του άρθρου 17 της Υγειονομικής Διάταξης 2000/1995 η ερωτώσα υπηρεσία υποχρεούται σε έκδοση ειδικής νομοθετικής ρύθμισης.

Επί του τιθέμενου ερωτήματος το Δ' Τμήμα του Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε ομοφώνως ως ακολούθως :

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

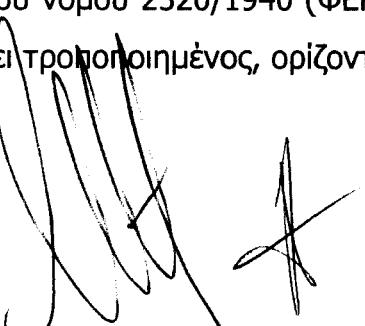
Από το περιεχόμενο του ανωτέρω εγγράφου της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγεινής, Τμήμα Υγειονομικών Κανονισμών Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας και τα συνοδεύοντα αυτό έγγραφα προκύπτει το εξής ιστορικό:

Η Πανελλήνια Ένωση Εποπτών Δημόσιας Υγείας με το υπ' αριθμ. πρωτ. 15/31-8-2012 έγγραφό της προς τον Υπουργό Υγείας εντοπίζει προβλήματα περί της νομοθεσίας για τη διατήρηση κατοικίδιων ζώων. Συγκεκριμένα, συμπεραίνει ότι, ενώψει της νεώτερης διάταξης του άρθρου 8 του ν.4039/2012 που έρχεται σε αντίθεση με το περιεχόμενο του άρθρου 17 της Υγειονομικής Διάταξης υπ' αριθμ. 2000/1995, προκύπτουν ζητήματα εφαρμογής της ως άνω Υγειονομικής Διάταξης, κυρίως ως προς τον αριθμό των ζώων συντροφιάς που επιτρέπεται να διατηρούνται εντός διαμερίσματος, καθώς και για το εάν επιτρέπεται η διατήρησή τους σε μονοκατοικίες και κοινόχρηστους χώρους πολυκατοικίας. Επιπλέον θεωρεί ότι δεν διευκρινίζεται με ποια διαδικασία θα επιβάλλεται το διοικητικό πρόστιμο όταν υπάρχουν προβλήματα Δημόσιας Υγείας και από ποια Αρχή.

II. ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Στις κρίσιμες περί ων το ερώτημα διατάξεις προβλέπονται τα εξής :

1. Στο άρθρο 1 και 2 παρ.1 και 3 του αναγκαστικού νόμου 2520/1940 (ΦΕΚ 273 Α'/5-9-1940) «Περί υγειονομικών διατάξεων», όπως ισχύει τροποποιημένος, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1

«Προς προστασίαν της δημοσίας υγείας εν γένει επιτρέπεται η έκδοσις υγειονομικών διατάξεων, ών η εκτέλεσις δύναται ν' ανατίθεται εις αυτονομικά, υγειονομικά ή άλλα δημόσια όργανα.

2. Τα δι' υγειονομικών διατάξεων επιβαλλόμενα μέτρα θέλουσιν αποβλέπει ιδίως εις την ύδρευσιν και αποχέτευσιν, την αποκομιδήν απορριμάτων, την εξυγίανσιν χώρων δυναμένων ν' αποβώσιν εστίαι αναπτύξεως μολυσματικών νόσων, την υγιεινήν εν γένει και καθαριότητα οικιών, ξενοδοχείων ή εργοστασίων, καταστημάτων, των δημοσίων ή κοινοχρήσεων τόπων και καταστημάτων, την υγιεινήν κατάστασιν και καθαριότητα των εν τοις καταστήμασι υπηρετούντων υπαλλήλων, τον σταυλισμόν των ζώων και την κατεργασίαν των προϊόντων αυτών, την από υγιεινής απόψεως καταλληλότητα των προς βράσιν τροφίμων, την λήψιν μέτρων υγιεινής και καθαριότητα των μεταφορικών μέσων συγκοινωνίας και την εν γένει λήψιν πάντων των μέτρων προς πρόληψιν και καταπολέμησιν επιδημικών νόσων και προστασίαν της δημοσίας υγείας».

Άρθρο 2 παρ.1

«Τις υγειονομικές διατάξεις που προβλέπονται στο προηγούμενο άρθρο εκδίδει ο Υπουργός Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Στις περιπτώσεις που οι διατάξεις αυτές αφορούν και την προστασία του περιβάλλοντος, συνυπογράφονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων».

[Η παράγραφος αυτή τροποποιήθηκε ως άνω από την παρ.2 του άρθρου 31 του ν.1650/1986].

Άρθρο 2 παρ.3

«Αι υγειονομικαὶ διατάξεις καταργούνται δι' ετέρας εκδιδομένης και δημοσιευμένης κατά τον αυτόν τρόπον ή παρελθούσης της δι' αυτών οριζομένων χρονικής διαρκείας της ισχύος των».

[Το εδάφιο β' καταργήθηκε με την παρ. 10 του άρθρου 43 του Ν. 4025/11 (ΦΕΚ 228Α'/2-11-11) «Συγχώνευση Θεραπευτηρίων, Κέντρα Αποκατάστασης, Ιατροί, Φάρμακα κ.λ.π.» σύμφωνα με το οποίο ορίζεται ότι : «Διατηρούνται οι διατάξεις του α.ν. 2520/1940, όπως τροποποιημένος ισχύει, εκτός από τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 3 εδάφιο β' του ίδιου νόμου που καταργείται.....»].

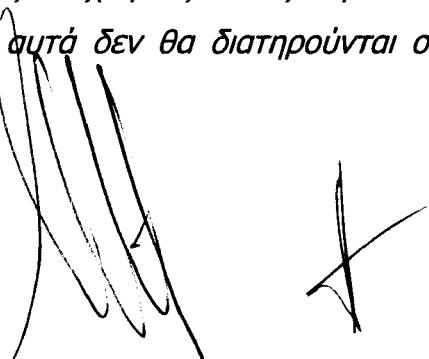
2. Κατά νομοθετική εξουσιοδότηση του αναγκαστικού νόμου 2520/1940 εξεδόθη η υπ' αριθμ. αριθμ. Υ1β/2000/1995 (ΦΕΚ 343 Β' 4-5-1995) Υγειονομική Διάταξη «Περί όρων ιδρύσεως και λειτουργίας πτηνοκτηνοτροφικών εγκαταστάσεων». Στο άρθρο 17 παρ.1, 2 και 3, με τίτλο «Διατήρηση κατοικιδίων ζώων και ωδικών ή παραδείσιων πτηνών», ορίζονται τα εξής :

«1. Επιτρέπεται η διατήρηση σε κάθε κατοικία, μόνο ενός σκύλου και μιας γάτας ή δύο σκύλων ή δύο γατών.

Προκειμένου για πολυκατοικίες (αποτελούμενες από δύο διαμερίσματα και άνω) επιτρέπεται επίσης η διατήρηση ενός σκύλου και μιάς γάτας ή δύο σκύλων ή δύο γατών σε κάθε διαμέρισμα αυτών, ακόμα και εκεί όπου ο κανονισμός της πολυκατοικίας απαγορεύει τη διατήρηση τέτοιων ζώων, με την προϋπόθεση ότι τα ζώα αυτά θα διατηρούνται στο ίδιο διαμέρισμα, όπου διαμένει ο ιδιοκτήτης και δεν θα παραμένουν μόνιμα στις βεράντες του διαμερίσματος. Απαγορεύεται ρητά η διατήρηση των κατοικιδίων ζώων στους κοινόχρηστους χώρους της πολυκατοικίας (πυλωτή, ταράτσα, βεράντες, ακάλυπτους χώρους κλπ.) ή στην ταράτσα, βεράντες, αυλή και λοιπούς ανοιχτούς χώρους μονοκατοικών. Επίσης απαγορεύεται η παρουσία και διατήρηση κατοικιδίων ζώων στα δημόσια κέντρα και καταστήματα (εμπορικά κλπ.) κατά τις ώρες λειτουργίας αυτών.

2. Οι κάτοχοι των διατηρουμένων, σύμφωνα με τα παραπάνω, κατοικιδίων ζώων οφείλουν να φροντίζουν για τον τακτικό εμβολιασμό τούτων και να παίρνουν δλα τα απαραίτητα μέτρα για την τήρηση καθαριότητας στο περιβάλλον τους και την αποφυγή προκλήσεως θορύβων ή άλλων ενοχλήσεων σε βάρος των περιοίκων ή των ενοίκων της πολυκατοικίας, κατά περίπτωση.

3. Επιτρέπεται η διατήρηση ωδικών και παραδεισίων πτηνών σε κατοικίες ή διαμερίσματα πολυκατοικιών, ακόμα και εκεί όπου ο κανονισμός της πολυκατοικίας απαγορεύει τη διατήρηση τέτοιων πτηνών, με την προϋπόθεση ότι δεν θα δημιουργούνται προβλήματα κοινής ησυχίας ή άλλες ενοχλήσεις στους περιοίκους ή τους ενοίκους της πολυκατοικίας και ότι τα πτηνά αυτά δεν θα διατηρούνται στους κοινόχρηστους χώρους της πολυκατοικίας».

3. Στο άρθρο 6 του ν.3170/2003 (ΦΕΚ Α' 191/29-7-2003) «Ζώα συντροφιάς, αδέσποτα ζώα συντροφιάς και άλλες διατάξεις», με τίτλο «Διατήρηση ζώων συντροφιάς σε κατοικίες» ορίζονται τα εξής :

«Επιτρέπεται η διατήρηση σε κάθε κατοικία μόνο ενός σκύλου και μιας γάτας ή δύο σκύλων ή δύο γατών. Προκειμένου για πολυκατοικίες (αποτελούμενες από δύο διαμερίσματα και άνω) επιτρέπεται επίσης η διατήρηση ενός σκύλου και μιας γάτας ή δύο σκύλων ή δύο γατών σε κάθε διαμέρισμα ακόμα και εκεί που ο κανονισμός της πολυκατοικίας απαγορεύει τη διατήρηση τέτοιων ζώων, με την προϋπόθεση ότι τα ζώα αυτά διατηρούνται στο ίδιο διαμέρισμα όπου διαμένει ο ιδιοκτήτης και δεν παραμένουν μόνιμα στις βεράντες του διαμερίσματος. Απαγορεύεται η διατήρηση ζώων συντροφιάς σε κοινόχρηστους χώρους της πολυκατοικίας (πιλωτή, ταράτσα, ακάλυπτους χώρους κ.λπ.). Επιτρέπεται η διατήρηση ζώων συντροφιάς στους ανοικτούς χώρους των μονοκατοικιών, με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 1197/1981 (ΦΕΚ 240 Α') και οι αστυνομικές διατάξεις περί κοινής ησυχίας».

4. Στα άρθρα 8, 21 και 23 του ν.4039/2012 (ΦΕΚ Α'/15-2-2012) «Για τα δεσποζόμενα και τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς και την προστασία των ζώων από την εκμετάλλευση ή τη χρησιμοποίηση με κερδοσκοπικό σκοπό» ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 8

Διατήρηση ζώων συντροφιάς σε κατοικίες

«1. Επιτρέπεται η διατήρηση δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς σε κάθε κατοικία. Στις πολυκατοικίες, που αποτελούνται από δύο διαμερίσματα και πάνω, επιτρέπεται η διατήρηση δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς σε κάθε διαμέρισμα με την προϋπόθεση ότι αυτά: α) διαμένουν στο ίδιο διαμέρισμα με τον ιδιοκτήτη τους ή τον κάτοχό τους, β) δεν παραμένουν μόνιμα στις βεράντες ή στους ανοιχτούς χώρους του διαμερίσματος, γ) η παραμονή στα διαμερίσματα πολυκατοικιών τελεί υπό την επιφύλαξη της τήρησης των κανόνων ευζωίας, των υγειονομικών διατάξεων και των αστυνομικών διατάξεων περί κοινής ησυχίας και δ) έχουν ελεγχθεί ηλεκτρονικά, έχουν σημανθεί, καταγραφεί και φέρουν βιβλιάριο υγείας.

Δεν μπορεί να απαγορευθεί η διατήρηση ζώων συντροφιάς με τον κανονισμό της πολυκατοικίας, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου. Με

τον ίδιο κανονισμό μπορεί να περιορίζεται ο μέγιστος αριθμός των ζώων, που επιτρέπονται, στα δύο (2) ζώα ανά διαμέρισμα.

2. Επιτρέπεται η διατήρηση ζώων συντροφιάς, που έχουν σημανθεί και καταχωρισθεί νομίμως και φέρουν βιβλιάριο υγείας, στις μονοκατοικίες με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες καλής μεταχείρισης και ευζωίας των ζώων, καθώς και οι ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις και οι αστυνομικές διατάξεις περί κοινής ησυχίας.

3. Απαγορεύεται η διατήρηση και παραμονή ζώων συντροφιάς σε κοινόχρηστους χώρους της πολικατοικίας. Επιτρέπεται όμως στην πυλωτή, στην ταράτσα, στον ακάλυπτο χώρο και στον κήπο εφόσον υφίσταται η ομόφωνη απόφαση της γενικής συνέλευσης των ιδιοκτητών».

4. Οι ανωτέρω αριθμητικοί περιορισμοί ισχύουν μόνο για σκύλους και γάτες. Για τα λοιπά ζώα συντροφιάς, πρέπει να τηρούνται οι όροι της παραγράφου 2.

Άρθρο 21

Διοικητικές κυρώσεις και πρόστιμα

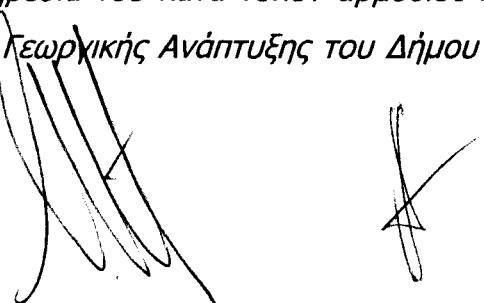
«Οι διοικητικές κυρώσεις και τα πρόστιμα, που επιβάλλονται για παραβάσεις των διατάξεων του παρόντος νόμου αναγράφονται στον Πίνακα που ακολουθεί.....

2α. Στην περίπτωση της παραγράφου 1 του άρθρου 8, υποτροπή θεωρείται η μη συμμόρφωση εντός 10 ημερών από τη βεβαίωση της παράβασης.

β. Σε περίπτωση υποτροπής τα πιο πάνω πρόστιμα διπλασιάζονται κάθε φορά ενώ από τους παραβάτες των άρθρων 6, 7 και 12 αφαιρείται και η άδεια λειτουργίας για διάστημα από ένα μήνα έως ένα έτος.

3. Αρμόδια όργανα βεβαιώσης των παραβάσεων του παρόντος νόμου είναι τα όργανα της Δημοτικής Αστυνομίας, της Θηροφυλακής των κυνηγετικών συλλόγων και οι υπάλληλοι των Τελωνείων και των Σταθμών Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου (ΣΥΚΕ). Αν σε ένα Δήμο δεν λειτουργεί υπηρεσία δημοτικής αστυνομίας, η βεβαίωση των παραβάσεων γίνεται από όργανα άλλης αρμόδιας υπηρεσίας του Δήμου.

4. Κατά τη διαπίστωση της παράβασης βεβαιώνεται επί τόπου από το αρμόδιο όργανο το προβλεπόμενο διοικητικό πρόστιμο και αντίγραφο της βεβαίωσης της παράβασης αποστέλλεται στην κτηνιατρική υπηρεσία του κατά τόπον αρμόδιου Δήμου και όπου αυτή δεν έχει συσταθεί στο Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης του Δήμου ή στη

Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, για την επιβολή του βεβαιωθέντος προστίμου.

5. Ο παραβάτης έχει δικαίωμα να εμφανισθεί αυτοπροσώπως ή να υποβάλει έγγραφο υπόμνημα εντός προθεσμίας πέντε (5) εργάσιμων ημερών στον Προϊστάμενο της κτηνιατρικής υπηρεσίας του κατά τόπον αρμόδιου Δήμου και όπου αυτή δεν έχει συσταθεί στον Προϊστάμενο του Γραφείου Γεωργικής Ανάπτυξης του κατά τόπον αρμόδιου Δήμου, ή στον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας προκειμένου να προβάλει τις αντιρρήσεις του. Η απόφαση, με την οποία εξετάζονται οι αντιρρήσεις, πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη με αναφορά στα συγκεκριμένα περιστατικά και στοιχεία.

6. Αν δεν προβληθούν αντιρρήσεις ή αν απορριφθούν επικυρώνεται το διοικητικό πρόστιμο από τον Προϊστάμενο της Αρχής και καταβάλλεται κατά το ήμισυ μέσα σε δέκα ημέρες από τη βεβαίωση της παράβασης. Αν παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, το διοικητικό πρόστιμο καταβάλλεται στον δικαιούχο Ο.Τ.Α. χωρίς έκπτωση, εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών από τη βεβαίωσή του.

7. Τα πρόστιμα από τις διοικητικές παραβάσεις, που δεν καταβλήθηκαν εντός της προθεσμίας των δύο (2) μηνών, βεβαιώνονται μετά την πάροδο του ανωτέρω διμήνου υποχρεωτικά εντός χρονικού διαστήματος τριών (3) μηνών από τον οικείο Ο.Τ.Α. στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. φορολογίας του παραβάτη. Η βεβαίωση των προστίμων αυτών γίνεται με τη σύνταξη και αποστολή χρηματικών καταλόγων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 58 του π.δ. 16/1989, εισάγονται σε Ειδικό Κωδικό Αριθμό Εσόδου του Κρατικού Προϋπολογισμού, τα δε εισπραττόμενα ποσά, μετά την αφαίρεση των δαπανών είσπραξης, αποδίδονται κατά τετράμηνο στο Υπουργείο Εσωτερικών, το οποίο τα διανέμει στους Ο.Τ.Α. με βάση συντελεστές κατανομής, που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος. Τα ποσά αυτά διατίθενται αποκλειστικά για τη βελτίωση των δημοτικών καταφυγίων και κτηνιατρείων και για την αντιμετώπιση των δαπανών που προκύπτουν από την εφαρμογή του νόμου αυτού.

8. Σε περίπτωση διαρκούς παράβασης, αρμόδια υπηρεσία, που τη βεβαιώνει, ορίζει εύλογο χρόνο για την άρση της και αν ο παραβάτης δεν συμμορφωθεί επιβάλλει νέο πρόστιμο μετά από κάθε νέα βεβαιώση της παράβασης.

9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν στον τρόπο και στη διαδικασία είσπραξης, διάθεσης και αναπροσαρμογής των προστίμων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα».

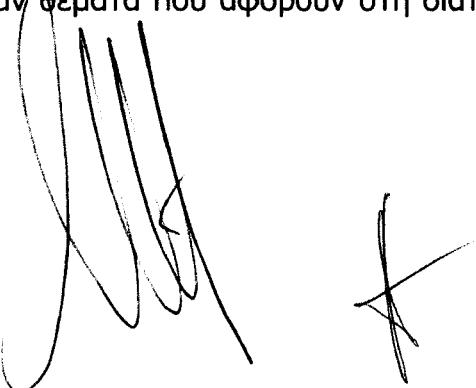
Άρθρο 23

Καταργούμενες διατάξεις

«Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 13 του ν. 3170/2003 εκτός από την παράγραφο 6 του άρθρου 7, καθώς και κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη, που ρυθμίζει με διαφορετικό τρόπο θέματα του νόμου αυτού ή αντίκειται στις διατάξεις του».

III. Από το σύνολο των προεκτιθέμενων διατάξεων, ερμηνευομένων αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους και ενόψει του διδομένου πραγματικού, συνάγονται τα ακόλουθα:

1. Με τη διάταξη του άρθρου 1 παρ.1 και του άρθρου 2 παρ.1 του αναγκαστικού νόμου 2520/1940 παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ήδη Υγείας) να εκδίδει κανονιστικές αποφάσεις που επιβάλλουν μέτρα αποβλέποντα στην προστασία της δημόσιας υγείας κατά την ενάσκηση διαφόρων επαγγελματικών δραστηριοτήτων και για την εν γένει κοινωνική συμβίωση. Κατ' εξουσιοδότηση της ως άνω διατάξεως εκδόθηκε η υπ' αριθμ. Υ1β/2000/1995 Υγειονομική Διάταξη «Περί όρων ιδρύσεως και λειτουργίας πτηνοτροφικών εγκαταστάσεων», η οποία στο άρθρο 17 εισήγαγε κανονιστική ρύθμιση περί διατηρήσεως κατοικίδιων ζώων και ωδικών ή παραδεισίων πτηνών. Στη συνέχεια και με το άρθρο 6 του ν.3170/2003 ρυθμίστηκαν θέματα που αφορούν στη διατήρηση

ζώων συντροφιάς σε κατοικίες¹. Αμφότερες οι ως άνω διατάξεις ρυθμίζουν θέματα δεσποιζόμενων ζώων συντροφιάς, αφού, κατ' αντιδιαστολή προς τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς², αναφέρονται ρητώς σε ζώα που συντηρούνται από τον άνθρωπο στο περιβάλλον της κατοικίας του. Τέλος, με το άρθρο 8 του ν.4035/2012 ρυθμίστηκαν θέματα που αφορούν στη διατήρηση δεσποιζόμενων³ ζώων συντροφιάς σε κατοικίες, ενώ με το άρθρο 23 καταργήθηκαν από την έναρξη ισχύος του οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 13 του ν.3170/2003, εκτός από την παράγραφο 6 του άρθρου 7 (αφορώσα στη διαδικασία και στις προϋποθέσεις εγκατάστασης και λειτουργίας κέντρων περιθαλψης και διαμονής κάθε είδους αδέσποτων ζώων), καθώς και κάθε άλλη γενική ή γενική διάταξη, που ρυθμίζει με διαφορετικό τρόπο θέματα του νόμου αυτού ή αντίκειται στις διατάξεις του.

¹ Κατ' άρθρο 1 εδ. α του ν.3170/2003 ζώο συντροφιάς είναι κάθε ζώο που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο, κυρίως μέσα στην κατοικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς. Ζώα συντροφιάς είναι και οι σκύλοι που χρησιμοποιούνται για το κυνήγι (κυνηγετικοί), τη φύλαξη ποιμνίων (ποιμενικοί) και χώρων, την προστασία ατόμων με ειδικές ανάγκες, οι σκύλοι έρευνας και διάσωσης, καθώς και οι σκύλοι που χρησιμοποιούνται από τις ένοπλες δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας.

² Κατ' άρθρο 2 εδ. β του ν.3170/2003 αδέσποτο ζώο συντροφιάς είναι κάθε ζώο συντροφιάς το οποίο είτε δεν έχει κατοικία είτε βρίσκεται έξω από τα όρια της κατοικίας του ιδιοκτήτη του ή του συνοδού του και δεν τελεί υπό την άμεση επίβλεψη ή τον έλεγχο ιδιοκτήτη ή συνοδού. Δεν θεωρούνται αδέσποτα ζώα οι ποιμενικοί και κυνηγετικοί σκύλοι, καθώς και οι σκύλοι έρευνας και διάσωσης, κατά τη διάρκεια της φύλαξης του ποιμνίου, του κυνηγιού, της έρευνας και της διάσωσης. Από την αντιπαραβολή των διατάξεων του άρθρου 17 παρ.1 της υπ' αριθμ. Υ1β/2000/1995 Υγειονομικής Διατάξεως και του άρθρου 6 του ν.3170/2003 προκύπτει ότι ρυθμίζουν αντίστοιχα, η μεν πρώτη το ζήτημα της διατηρήσεως κατοικίδιων ζώων (σκύλων, γατών, κ.λ.π.), σε κατοικίες, διαμερίσματα, πολυκατοικίες, κοινοχρήστους χώρους πολυκατοικών, στα δημόσια κέντρα και καταστήματα, ενώ η δεύτερη, εκτός από τα παραπάνω, επιπλέον το ζήτημα της διατηρήσεως ζώων συντροφιάς στους ανοικτούς χώρους μονοκατοικών.

³ Κατ' άρθρο 1 παρ. δ του ν.4039/2012 δεσποιζόμενο ζώο συντροφιάς είναι κάθε μη άγριο ζώο, που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο, κυρίως μέσα στην κατοικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς και τελεί υπό την άμεση επίβλεψη και φροντίδα του ιδιοκτήτη, κατόχου, συνοδού ή φύλακά του. Ως ζώα συντροφιάς θεωρούνται και οι σκύλοι, που χρησιμοποιούνται για το κυνήγι, τη φύλαξη ποιμνίων, τη φύλαξη χώρων, την παροχή βοήθειας και προστασίας ατόμων με ειδικές ανάγκες, καθώς και οι σκύλοι έρευνας και διάσωσης και οι σκύλοι που χρησιμοποιούνται από τις ένοπλες δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας.

2. Από τα έως τώρα προεκτεθέντα συνάγεται ότι με τη νεώτερη διάταξη του άρθρου 23 του ν.4039/2012 καταργήθηκε ρητώς τόσο η διάταξη του άρθρου 6 του ν.3170/2003, όσο και η διάταξη του άρθρου 17 της υπ' αριθμ. 2000/1995 Υγειονομικής Διατάξεως ως ρυθμίζουσας ειδικώς τα περί διατηρήσεως κατοικιδίων (δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς) ζητήματα. Εν προκειμένω, η διάταξη του άρθρου 2 παρ.3 του α.ν.2520/1940 δεν εισάγει αποκλειστική διαδικασία κατάργησης υγειονομικών διατάξεων από άλλες, κατά τον αυτό τρόπο, εκδιδόμενες υγειονομικές διατάξεις, αφού οι κανόνες που θεσπίζονται με κανονιστικές πράξεις οι οποίες εκδίδονται βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης μπορούν να τροποποιηθούν ή να καταργηθούν, όχι μόνον από διατάξεις νεότερων όμοιων πράξεων (εφ' όσον εξακολουθεί να ισχύει η σχετική κανονιστική αρμοδιότητα) αλλά ακόμη και από διατάξεις νεότερων νομοθετικών κειμένων (Ε. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμος 1, 13^η έκδοση, σ. 61). Επομένως και εξ αυτού του λόγου δε γεννάται ζήτημα αμφισβητήσεως περί της ισχύος ή μη του άρθρου 17 της υπ' αριθμ. 2000/1995 Υγειονομικής Διατάξεως, ενόψει μάλιστα της νεότερης αυτής νομοθετικής διάταξης του άρθρου 23 του ν.4039/2012, που ρυθμίζει με διαφορετικό τρόπο τα αφορώντα με τον αριθμητικό προσδιορισμό ζητήματα των δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς.

3. Σε ό,τι ειδικότερα αφορά στη διαδικασία επιβολής διοικητικών κυρώσεων και προστίμων, καθώς και από ποια αρχή αυτά θα επιβάλλονται, παρατηρητέο, ότι σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ.3 του ν.4039/2012 αρμόδια όργανα βεβαίωσης των παραβάσεων του εν λόγω νόμου είναι τα όργανα της Δημοτικής Αστυνομίας, της Θηροφυλακής των κυνηγετικών συλλόγων και οι υπάλληλοι των Τελωνείων και των Σταθμών Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου (ΣΥΚΕ). Σε περίπτωση κατά την οποία δεν λειτουργεί σε ένα Δήμο υπηρεσία δημοτικής αστυνομίας, η βεβαίωση των παραβάσεων γίνεται από όργανα άλλης αρμόδιας υπηρεσίας του Δήμου. Στη συνέχεια του ίδιου άρθρου (παρ.4 και επόμενα) ρυθμίζεται και η ακολουθητέα διαδικασία, η σχετική με τη βεβαίωση και την είσπραξη των προβλεπόμενων διοικητικών προστίμων. Επομένως, η ερωτώσα υπηρεσία δεν υποχρεούται σε έκδοση ειδικής νομοθετικής ρύθμισης, ενόψει της ήδη υφιστάμενης, η οποία ρυθμίζει αναλυτικά τα περί διατήρησης ζώων συντροφιάς σε κατοικίες

ζητήματα, καθώς και τις διοικητικές κυρώσεις και πρόστιμα που επιβάλλονται για τις παραβάσεις των διατάξεων του ν.4039/2012.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ενόψει των προεκτεθέντων το Δ' Τμήμα του ΝΣΚ ομόφωνα γνωμοδοτεί ως εξής:

α) Με το άρθρο 23 του ν.4039/2012 έχουν καταργηθεί οι ρητώς αναφερόμενες σε αυτό διατάξεις, στις οποίες, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνεται και η διάταξη του άρθρου 6 του ν.3170/2003, περί της διατήρησης ζώων συντροφιάς σε κατοικίες. Ομοίως έχουν ρητώς καταργηθεί και οι ρυθμίσεις του άρθρου 17 της Υγειονομικής διάταξης 2000/1995.

β) Η διαδικασία περί επιβολής διοικητικών κυρώσεων και προστίμων ρυθμίζεται αναλυτικά από τη διάταξη του άρθρου 21 του ν.4039/2012. Κατά συνέπεια, οι αρχές, που ορίζονται στο ως άνω άρθρο, είναι οι αρμόδιες για τη σχετική βεβαίωση και είσπραξή τους.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 28.3.2013

Ο Πρεδρεστούχος Τμήματος

Ανδρέας Φυτράκης

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Ο Εισηγητής

Νικόλαος Τσίρος

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.